



*Memory Lab*

*Transevropska platforma razmjene u oblasti historije i sjećanja*

**Poziv za dostavljanje prijava za  
7. studijsko putovanje i radionicu**

**“Ispričane, neispričane, i ponovo ispričane istorije” : Srbija, 09.-15.10.2016.**

Organizatori:

Inicijativa mladih za ljudska prava BiH (Sarajevo), C31 – Centar za razvoj kulture dečjih prava (Beograd), Mirovna Akademija (Sarajevo), Francusko-njemački ured za mlade (Paris/Berlin), Forum ZFD (Pristina / Belgrade / Sarajevo / Skopje) i crossborder factory (Berlin / Paris / Sarajevo)

U saradnji i uz finansijsku podršku

CCFD – Terre Solidaire, Francusko-njemačkog ureda za mlade, Foruma ZFD, Südosteuropa-Gesellschaft, i Fondacije Robert Bosch (zatraženo)

1. Opšte informacije
2. Ciljna grupa
3. Ciljevi i okvirni program
4. Praktične informacije
5. Prijava
6. Organizacioni tim

**1. Opšte informacije:**

Platforma za transevropsku razmjenu “Memory Lab” povezuje organizacije, institucije i pojedince koji rade na mjestima sjećanja i bave se edukacijom u oblasti sjećanja naročito na području Zapadnog Balkana i Zapadne/Centralne Europe i promoviše međusobno učenje, dijalog, razmjenu i konstruktivnu kritičku procjenu sjećanja i istorije Evrope.<sup>1</sup> Nakon putovanja i posjeta u Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Francuskoj, Njemačkoj, Kosovu, Makedoniji i Belgiji, sedmo godišnje putovanje i radionica održat će se u Srbiji. Program će se fokusirati na tri glavne teme sjećanja: Drugi Svjetski rat, socijalistička Jugoslavija i period devedesetih godina, s Miloševićevim režimom i izbijanjem ratova u Jugoslaviji. Pristup će biti istraživanje “ispričanih, neispričanih, i ponovo ispričanih istorija” u odnosu na ove periode u današnjoj Srbiji: termin “ispričane istorije” uglavnom podrazumijevaju priče koje dominiraju današnjom kulturom sjećanja u Srbiji; “neispričane istorije” podrazumijevaju one koje su jedva primjetne ili su marginalizirane, a “ponovo ispričane” su one koje se sada mijenjaju,

---

<sup>1</sup> Za više informacija posjetite naš website : [www.memorylab-europe.eu](http://www.memorylab-europe.eu)

kao na primjer diskursi o otporu i saradnji u Srbiji tokom 2.Svjetskog rata. O ovim pitanjima će se razgovarati tokom posjeta lokalitetima, susreta sa istoričarima, kustosima, i organizacijama civilnog društva, i tokom rada unutar grupe. Grupa će biti smještena u Beogradu, ali program uključuje i putovanja u Vojvodinu i njen glavni grad - Novi Sad, kao i putovanje u Kragujevac. Nakon istraživanja situacije u Srbiji, program će potaknuti povezivanje teme “ispričanih, neispričanih i ponovo ispričanih istorija” sa procesom memorijalizacije u drugim evropskim zemljama i sa ličnim iskustvima učesnika. Osim toga, ovaj program će ponuditi prostor za umrežavanje i budući razvoj zajedničkih aktivnosti učesnika ovog programa.

## **2. Ciljna grupa /kriteriji odabira**

40 predstavnika memorijalnih centara, istorijskih muzeja, NVO-a, i drugih organizacija/ inicijativa/ pojedinaca sa prostora Jugoistočne Evrope s jedne strane, i Zapadne i Centralne Evrope s druge strane, koji konkretno i praktično djeluju u oblasti suočavanja sa prošlošću (ratovi i diktature u Evropi tokom 20.tog vijeka), naročito onom vezanom za mjesta sjećanja i oblast obrazovanja.

Odabir učesnika izvršit će se na osnovu sljedećih kriterijuma:

a) Opšti kriteriji za formiranje grupe:

- Praktičari koji rade u oblasti istorije i sjećanja u Evropi, posebno memorijala, muzeja, i organizacija civilnog društva
- Sastav grupe bi trebale činiti oko 2/3 “starih” učesnika (koji su učestvovali na jednom ili više prethodnih godišnjih putovanja /radionica Memory Lab-a), i oko 1/3 “novih” učesnika
- U grupi trebaju biti predstavnici različitih zemalja
- Ukupan broj učesnika ne bi trebao biti veći od 40 osoba

b) Individualni kriteriji za učesnike:

- Konkretna/praktična veza s radom u oblasti sjećanja
- Za “stare” učesnike: osobna predanost *Memory Lab-u* (npr. organizacija zajedničkih aktivnosti sa drugim saradnicima *Memory Lab-a*) i korist za vlastiti rad
- Za nove učesnike: potencijalna buduća predanost *Memory Lab-u*, i potencijalna korist za vlastiti rad

## **3. Ciljevi i okvirni program studijskog putovanja i radionice 2016 u Srbiji:**

Ciljevi studijskog putovanja i radionice 2016. u Srbiji:

- Istražiti i razmotriti postojeće procese memorijalizacije u Srbiji u vezi sa 2.svjetskim ratom, socijalističkom Juoslavijom i izbjavanjem ratova u Jugoslaviji devedesetih godina
- Istražiti i razmotriti ove procese memorijalizacije u Srbiji u kontekstu *ispričanih, neispričanih i ponovo ispričanih istorija*
- Povezati pitanje ispričanih, neispričanih, i ponovo ispričanih istorija sa procesima memorijalizacije u drugim evropskim zemljama i sa ličnim iskustvima učesnika u kontekstu zemalja iz kojih dolaze
- produbiti kontakte i saradnju te pružiti prostor za razvijanje budućih aktivnosti između učesnika “Memory Lab” platforme.

Nedelja 9. oktobar/listopad :

20.00 Dolazak učesnika  
Večera u hotelu

### Ponedjeljak 10. oktobar/listopad:

- 9.00-10.30 Uvod: Prezentacija platforme Memory Lab-a, organizacionog tima i programa studijskog putovanja. Interaktivna prezentacija učesnika
- 10.30-11.00 Pauza za kafu
- 11.00-13.00 Aktuelna dešavanja u Memory Lab-u i prezentacija tekućih (zajedničkih) projekata
- 13.00-14.30 Ručak u hotelu
- 14.30-16.00 „Ispričane, neispričane i ponovno ispričane istorije Srbije“: uvod  
Tri prezentacije:
1. Pregled savremene istorije Srbije, s fokusom na period od 2.Svjetskog rata do danas
  2. Aktuelni procesi memorijalizacije u Srbiji u vezi sa 2.Svjetskim ratom i socijalističkom Jugoslavijom.
  3. Aktuelni procesi memorijalizacije u Srbiji u vezi sa 90-tima (Miloševićev režim i izbijanje ratova u Jugoslaviji)
- 16.00 – 16.15 Pauza za kafu
- 16.15-17.00 Razgovor o pitanjima postavljenima u vezi sa prezentacijom.
- 17.30 Šetnja, razgledanje, razgovor: šetnja gradom u nekoliko grupa od Knez Mihajlove do trga Slavija, istorija i sjećanja.
- 19.30 Zajednička večera

### Utorak, 11. oktobar/listopad:

- 8.00 Polazak , autobusom  
Prolazak kroz prigradsko naselje Batajnica: objašnjenje o razvoju ovog beogradskog prigradskog područja tajničkih grobnica u vezi sa ratom na Kosovu 1999
- 09.30 -11.30 Posjeta memorijalnom lokalitetu Sremski front, u vezi sa bitkama 1944/45 i krajem 2.svjetskog rata i posjeta muzeju uz kustosa.
- 11.30-12.30 Putovanje u Novi Sad
- 12.30-14.00 Zajednički ručak u Novom Sadu
- 14.00-15.30 Organizovana šetnja gradom i razgovor o lokalnoj istoriji u vezi sa 2.svjetskim ratom, socijalističkom Jugoslavijom i devedesetim godinama
- 15.30 – 16.00 Pauza za kafu
- 16.00-17.30: Posjeta CK 13 (lokalni kulturni centar) i razgovor s predstavnicima različitih organizacija civilnog društva o ispričanim, neispričanim i ponovno ispričanim istorijama koje se tiču perioda 90-tih u Vojvodini, na primjer prisilna vojna mobilizacija i progon manjina.
- 17.45-18.30: Osvrt na protekli dan
- 18.30-20.30 Slobodno vrijeme i večera u gradu
- 20.30 Povratak u Beograd

### Srijeda, 12. oktobar/listopad

- 09.00-13.00 Na tragovima istorije –istovremena šetnja gradom u tri grupe  
Prva grupa: „Ispričane, neispričane i ponovno ispričane istorije 2.svjetskog rata“: Vođena posjeta lokalitetu koncentracionog logora Staro Sajmište (1941-1944) i spomeniku Oslobođilaca Beograda.  
Druga grupa: „Ispričane, neispričane i ponovno ispričane istorije socijalističke Jugoslavije“: posjeta Muzeju jugoslovenske istorije i zgradi Saveznog Izvršnog Vijeća socijalističke Jugoslavije“ u pratnji vodiča

Treća grupa: „Ispričane, neispričane i ponovno ispričane istorije 1990-tih“: posjete različitim lokalitetima sjećanja vezanih za period izbijanja ratova u Jugoslaviji 90-tih.

- 13.00-14.30 Ručak u gradu
- 14.30-15.30 Priprema prezentacija o šetnji gradom
- 15.30 -17.00 Prezentacije i diskusije
- 17h30-18h15: Osvrt na protekli dan
- 19h: Zajednička večera

*Moguće organizovanje kulturnog događaja*

#### Četvrtak, 13 oktobar/listopad:

- 8.00 Odlazak u Kragujevac
- 10.00 -13.00 Posjeta memorijalnom parku Kragujevački oktobar (Šumarice), u vezi sa pogubljenjem oko 3,000 muškaraca i dječaka od strane njemačkih okupatorskih snaga 21. oktobra, 1941
- 10.00-12.00: Posjeta memorijalnom parku uz kustosa u Muzeju 21. oktobar
- 12.00 -13.00 Prezentacija obrazovnog programa C31' „Muzej prošlosti za budućnost“ i memorijalnog muzeja u Kraljevu.
- 13.15-14.30 Zajednički ručak
- 14.30-15.30: Posjeta Muzeju fabrike oružja u Kragujevcu, fokus na radnički pokret tokom SFRJ i prospati fabrike oružja i automobila tokom 1990-tih
- 15.30-17.00 Pauza za kafu i razgovor s lokalnim historičarem
- 17.00-17.45: Osvrt na protekli dan
- 18.00 Odlazak za Beograd
- 20.00 Dolazak u Beograd, slobodna večera

#### Petak, 14. Oktobar/listopad

- 09.00-11.30: “Ispričane, neispričane i ponovno ispričane istorije u evropskom kontekstu”:  
Interaktivno-kreativni pristup i promišljanja o ispričanim, neispričanim i ponovno ispričanim istorijama Srbije, u poređenju i u vezi sa procesom memorijalizacije u drugim evropskim zemljama i ličnim iskustvima učesnika. Tačan sadržaj i metodologija će biti definisani zavisno od dinamike grupe i pitanja koja se pokrenu tokom prethodnih dana.
- 11.30-12.00: Pauza za kafu
- 12.00-13.00: Nastavak razgovora o zajedničkim aktivnostima i projektima
- 13.00-14.30 Ručak
- 14.30-16.00 Evaluacija programa i buduće perspektive
- 16h-20h: Slobodno vrijeme
- 20.00 Zajednička večera

#### Subota, 15. Oktobar/listopad :

Odlazak učesnika

#### **4. Praktične informacije**

Dolazak je predviđen za nedelju 9. oktobar 2016, a odlazak za subotu 15. oktobar 2016.

Organizator će u vremenu trajanja programa pokriti troškove smještaja, obroka, prevodilačkih usluga, i prevoza tokom studijskog putovanja i radionice.

Organizator će za učesnike s područja Zapadnog Balkana direktno organizovati putovanje u Srbiju, ili će isplatiti naknadu troškova prevoza u visini najjeftinijih putnih troškova, do

maksimalnog izosa 250 €, na osnovu predočene karte/računa. Za učesnike koji dolaze iz Zapadne/Centralne Evrope, očekuje se da troškove njihovog putovanja snose institucije iz kojih dolaze; ukoliko institucija ne može da preuzme ove troškove, po zahtjevu će se za putovanje isplatiti naknada ne više od 300 €.

Organizator je predvidio smještaj učesnika u hotelu u Beogradu (osim za učesnike koji žive u Beogradu), u dvokrevetnim ili jednokrevetnim sobama.

Kotizacija za učesnike iz Jugoistočne Evrope je 40 € po osobi, a 80€ za učesnike iz Zapadne/Centralne Evrope; kotizacija se plaća tokom programa.

Radni jezici: Engleski i bosanski/hrvatski/srpski, uz simultani ili konsektivni prevod.

## **5. Prijava za učešće**

Obrazac za prijavu se može tražiti putem slanja poruke na [memorylab.2016@gmail.com](mailto:memorylab.2016@gmail.com) ili se može naći na website-u [www.memorylab-europe.eu](http://www.memorylab-europe.eu). Popunjenu prijavu dostaviti najkasnije do **15. juna, 2016.** na [memorylab.2016@gmail.com](mailto:memorylab.2016@gmail.com). Zainteresovani će do kraja juna 2016. biti obavješteni o svom učešću.

Za sva pitanja molim vas kontaktirajte nas porukom na [memorylab.2016@gmail.com](mailto:memorylab.2016@gmail.com)

## **6. Organizacioni tim 2016.:**

*Masa Avramović*, Centar za razvoj kulture dečjih prava, Beograd, [masavr@gmail.com](mailto:masavr@gmail.com)

*Tamara Banjeglav*, Freelance researcher, Zagreb, [banjeglavt@gmail.com](mailto:banjeglavt@gmail.com)

*Judith Brand*, Forum ZFD Bosna i Hercegovina, Sarajevo  
<http://www.forumzfd.de/en/aboutus>, [brand@forumzfd.de](mailto:brand@forumzfd.de)

*Alma Mašić*, Inicijativa mladih za ljudska prava BiH, Sarajevo, [www.yihr.org](http://www.yihr.org),  
[alma@yihr.org](mailto:alma@yihr.org)

*Nicolas Moll*, crossborder factory, Sarajevo / Paris, [www.nicolasmoll.eu](http://www.nicolasmoll.eu),  
<http://new21.crossborder-factory.eu/>, [moll.nicolas@gmail.com](mailto:moll.nicolas@gmail.com)

*Frank Morawietz*, Francusko-njemački ured za mlade, Berlin/Paris, [www.dfjw.org](http://www.dfjw.org),  
[frankmorawietz@web.de](mailto:frankmorawietz@web.de)

*Tamara Šmidling*, Mirovna Akademija, Sarajevo, [www.mirovna-akademija.org](http://www.mirovna-akademija.org),  
[tamara@mirovna-akademija.org](mailto:tamara@mirovna-akademija.org),